

Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı Eleştirisi

A Critique On The Curriculum Of Ministry Of National Education Teaching Turkish As A Foreign Language

Muammer NURLU*
Merve KONYAR**
Lütfiye TUNA***
Çilem GÖRGÜÇ****

Öz:

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanının en büyük sorunlarından birisi program eksikliğidir, Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye Maarif Vakfının Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metninden hareketle hazırladığı program ile bu alandaki boşluğu doldurmaya çalışmıştır. Program ilk olarak yurt dışındaki kurum ve kuruluşlarda kullanılmak amacıyla Maarif Vakfı bünyesinde hazırlanmıştır. Daha sonra ise yurt içi örgün ve yaygın eğitimde kullanılmak üzere Maarif Vakfı ve Milli Eğitim Bakanlığı işbirliği protokolüyle Bakanlıkça yürütülen *Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi* (PIKTES) kapsamında kullanılması için düzenlenmiş ve Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından da onaylanmıştır. Bu çalışma şu kapsamda ele alınmıştır:mİlk olarak, okul öncesi kademesinin yapılandırılması ve kazanımları incelenmiş; Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni, Felemenkçe Dil Birliği Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi

* Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Öğr. Üyesi (Prof. Dr.). mnurlu@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3699-5794,

** Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı doktora öğrencisi / Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Öğretim Görevlisi. mervekonyar60@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1043-2387

*** Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı doktora öğrencisi, lyildiztuna@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5767-4773

**** Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı doktora öğrencisi cilemgorguc@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9781-8308

ve Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı göz önünde bulundurularak karşılaştırmalar yapılmıştır. Sonra, ilkokul ve ortaokul düzeyinde (2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı ve Milli Eğitim Bakanlığı İngilizce Dersi Öğretim Programı (2018) arasındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya çıkarmak amacıyla konu üzerinde durulmuştur. Daha sonra ise, programda Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metninden yararlanarak hazırlanmış kazanımlar ile kazanımların uygulanmasına yönelik okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim düzeylerine göre ayrılmış izlenceler ele alınmış ve kazanımlar A1- A2- B1- B2- C1 düzeylerine göre hazırlanmıştır. Bu kazanımlarda, kültürel unsurlara yer verilip verilmediği, öğretim ilkelerine uygun şekilde yapılandırılıp yapılandırılmadığının yanı sıra kazanımların Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni ile karşılaştırıp kazanım sınıflandırmalarındaki eksikliğe dikkat çekilmiştir. Bu üç bölümden oluşan nitel araştırmada belge inceleme/tarama yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, bu programın geliştirilmesi ve etkisinin artması amacıyla öneriler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, okul öncesi, ortaokul öğretim programı, İngilizce öğretim programı.

Abstract:

One of the biggest problems in the field of teaching Turkish as a foreign language is the lack of curriculum; however, The Ministry of National Education has tried to fill the gap in this field with the program prepared by the Turkish Maarif Foundation based on the Common European Framework of Reference for Languages. The Program was first prepared within the body of the Maarif Foundation to be used in institutions and organizations abroad. Later, it was organized to be used in national formal and non-formal education within the scope of the *Project on Promoting Intergration of Syrian Kids into the Turkish Education System* (PCTES) carried out by the Ministry of National Education with the cooperation protocol of the Maarif Foundation and the Ministry of National Education and was approved by the Ministry of Education Board of Education. Within the scope of this study, first, the structuring and objectives of the Program at the preschool level were examined comparatively by taking into account the Common European Framework of Reference for Languages, the Dutch Language Association - Reference Framework for Early Second Language Acquisition and the Ministry of National Education Preschool Education Program. Second, it was aimed to reveal the similarities and differences between the Turkish as a Foreign Language Program and the Ministry of National Education English Language Teaching Curriculum (2018) at primary and secondary school level (2, 3, 4, 5, 6, 7 and 8th grades). Third, in the program, the objectives prepared by making use of the Common European Framework of Reference for Languages and the syllabuses for the implementation of the objectives were examined according to the levels of pre-school, primary school, secondary school and secondary education, and the objectives were prepared according to the levels of A1- A2- B1- B2- C1. In addition to whether cultural elements are included in these objectives and whether they are structured in accordance with the teaching principles, the lack of classification of achievements was drawn by comparing

the objectives with the Common European Framework of Reference for Languages. In this qualitative research consisting of three parts, document analysis method was used. According to the findings, constructive suggestions were presented in order to improve the Program and increase its effectiveness.

Keywords: Teaching Turkish as a foreign language; curriculum; pre-school, secondary school, English language teaching curriculum.

GİRİŞ

Türkçe öğrenmeye olan talebi karşılamak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Enstitüsü, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Türkiye Diyanet Vakfı ve üniversitelerin bünyesindeki Türkçe öğretim merkezleri (TÖMER) gibi kurum ve kuruluşlar sorumluluk yüklenmekte ve buralarda sürdürülen öğretimde 2020 yılına kadar Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metninin (ABM) temel alındığı görülmektedir.

2018 yılında Türkiye Maarif Vakfı yurt dışındaki okullarda Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı hazırlığına başlamış ve bu program 2020 yılında yayınlanmıştır. Programın hazırlanmasında Türkçe eğitimi, İngilizce-Fransızca öğretimi, eğitim psikolojisi, program geliştirme, okul öncesi eğitimi, ölçme değerlendirme, sınıf öğretmenliği ve davranış bilimleri örgüt kültürü alan uzmanları görev almıştır (Türkiye Maarif Vakfı, 2020, s.4-5).

Maarif Vakfı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı ile yurt dışında Türkçe öğretimindeki program eksikliği giderilmiş ve Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'nın hazırlanması ile de yurt içindeki örgün eğitim kurumlarındaki program eksikliğini gidermek amaçlanmıştır. Bu bağlamda “ Milli Eğitim Bakanlığı ile Türkiye Maarif Vakfı arasında 18.08.2017 tarihli iş birliği protokolüne istinaden ek protokol imzalanarak mevcut Program'a, yurt içinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik izlenceler eklenmiş” ve yurt içinde OBM'de belirtilen dil düzeylerini temel alarak örgün ve yaygın eğitimde kullanılmak üzere hazırlanmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı, 2020, s.6).

1. Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programına Genel Bir Bakış

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı (“Sözlük” bölümü dışında) iki ana bölümden oluşur ve bu bölümler birbirini tamamlamaktadır. Birinci bölüm Program'ın kuramsal çerçevesini, ikinci bölüm ise örgün eğitim kapsamında kademelere göre hazırlanmış izlenceler bulunmaktadır. Program'daki bu ana bölümler de sekiz alt bölüme ayrılmaktadır. Birinci bölümde Program'ın temel dayanakları ve yaklaşımı ile ilgili bilgiler, ikinci bölümde amaçları, üçüncü bölümde genel yapısı ve kademelen-dirilmesi, dördüncü bölümünde ölçme ve değerlendirme yaklaşımı, beşinci bölümde programın uygulanması, altıncı bölümde temel dil becerilerine göre kazanım listeleri,

yedinci bölümde ise dil yapılarını düzeylere göre aşamalandıran tablolar ve son olarak yedinci bölümde programın kademelere göre hazırlanmış izlençe bölümleri yer almaktadır. Sözlük kısmında ise Program’da kullanılan kavram, terim ve tanımlar yer almaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı, 2020, s.5).

1.1. Program’ın Temel Dayanakları ve Yaklaşımı

Program’ın temel dayanağı Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni’dir. Bunun yanı sıra 21. Yüzyıl Becerileri, Avrupa Yeterlikler Çerçevesi ve Türkiye Yeterlikler Çerçevesi’ndeki kök değerler Program’da kullanılmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı, 2020, s.5-6).

Program’da benimsenen eylem odaklı yaklaşımın sosyal aktör olarak betimlediği dil kullanıcılarının 21.yy becerilerine sahip olmaları beklenmektedir. Program, Türkiye Yeterlikler Çerçevesi’nden faydalanarak “öğrencilerin kültürlerarası iletişimsel yeterliklerini geliştirebilmelerine, hayat boyu öğrenme ilkelerine bağlı olarak öğrenci özerkliği kazanmalarına ve tüm bu yeterliklerin sonucunda uluslararası hareketlilik için gerekli olan bireysel özelliklere sahip olmalarına aracılık etmeyi” amaçlamaktadır. Program ayrıca öğrencilere adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, estetik, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik gibi insani değerlerin yanı sıra evrensel ve ulusal değerler de aşılama hedeflemektedir (Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı, 2020, s.6-7).

Program’ın temel dayanaklarından olan eylem odaklı yaklaşım ile Türkçe anlama ve anlatma becerilerine sahip olarak “sosyal hayatın her alanında iletişim kurma becerisine sahip olan, keşfederek ve yaparak- yaşayarak öğrenen, öğrenme sürecinde sorumluluk alan, iş birliği içinde çalışan, problem çözme becerilerini kullanan, sorgulayan, yorumlayan, evrensel ve kendi kültürüne özgü değerlere duyarlı, kültürlerarası bilinç sahibi” bireyler yetiştirmek hedeflenmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı, 2020, s.7).

Program’ın temel yaklaşımını oluşturan dil kullanım alanları ve sosyokültürel bağlamlar, aracılık becerileri, kademeli sorumluluk aktarma modeli ve programlama tekniği de aşağıdaki şekilde verilmiştir.

1. Dil kullanım alanları ve sosyokültürel bağlamlar: Bu kısımda OBM’ye göre dilin kullanım alanları tablo halinde verilmiş ve bu dil kullanım alanları esas alınarak Programdaki temalar oluşturulmuştur. Dil öğrenenlerin sosyokültürel ve toplumbilimsel gelişimlerini desteklemek amacıyla bilimdallarıarası ve kültürlerarası temalara yoğunlaşmıştır.

2. Aracılık: Alıcı ve kaynak kişiler arasında dilden veya kültürden dolayı iletişim kurulamaması halinde “çeviri, yorumlama, açıklama, ayrıntılandırma, grafik-di-yagram vb. deşifre etme, örnekleme, kalıp ifadeleri açıklama, özetleme, soru sorma, sorulara cevap verme, öneri sunma gibi yazılı ve/veya sözlü etkinliklerle iletişimi mümkün kılma ve sürdürme” durumudur. Programdaki aracılık modeli OBM’de tanımlanan aracılık etkinlikleri temel almıştır. Bunlar, “Metne aracılık etme

etkinlikleri (sözlü ve/veya yazılı)”, “Kavramlara aracılık etme etkinlikleri (sözlü ve/veya yazılı)” 3. İletişime aracılık etme etkinlikleri”dir.

3. Kademeli sorumluluk aktarma modeli: Öğretmenin öğretim sürecindeki sorumluluğu aşama aşama öğrenciye bıraktığı modeldir. Program’da bu model “öğrencinin sahip olduğu bağlamlar ile öğrenci arasında karşılıklı etkileşime dayalı bir ilişkinin olduğunu ifade eden” ekolojik sistem kuramı ile birleştirilmiştir.

4. Programlama tekniği: Programda her sınıf ve kademede konuların tekrarını ve aşamalı bir şekilde ayrıntılandırılarak yapılandırılmasını içeren sarmal bir yapı kullanılmıştır. Her kademeye göre izlenceler oluşturulurken ihtiyaç, ortam ve öğrenci düzeyleri dikkate alınmış; bilinenden bilinmeyene, basitten karmaşığa, kolaydan zora, genelden özele ve somuttan soyuta öğretim ilkeleri takip edilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı, 2020, s.7-18).

1.2. Programın Genel Amaçları

Programın genel amaçları aşağıda sıralanmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı, 2020, s.15):

1. Dinleme/izleme ve okuma yoluyla Türkçe anlama becerilerini geliştirmek,
2. Sözlü üretim, sözlü etkileşim ve yazma yoluyla Türkçe anlatma becerilerini geliştirmek,
3. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini bütüncül bir şekilde ve kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarını sağlamak,
4. Türkçeye ait sözsüz iletişim becerilerini kazanmalarını ve bunları iletişim süreçlerinde doğru kullanmalarını sağlamak,
5. Türkçe söz varlığını zenginleştirmek,
6. Etkileşim yoluyla kültürel duyarlılık ve kültürlerarası bilinç kazandırmak,
7. Türk dili ve edebiyatının seçkin eserlerini tanımalarını sağlamak,
8. Hayat boyu öğrenme becerilerini geliştirmek,
9. Disiplinlerarası bir yaklaşımla 21. yüzyıl becerilerini edinmelerini/geliştirmelerini sağlamak,
10. Akademik ve özel amaçlı Türkçe dil yeterliklerini geliştirmeleri

1.3. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programının Kademelere Göre Yapılandırılması: Okul Öncesi

Tablo 1: Programın Kademelere Göre Yapılandırılması (Yurt Dışı) (Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı, 2020, s.17)

Okul Öncesi Dönemi	36-48 Ay	Başlangıç I		72 Saat
	49-60 Ay	Başlangıç II		72 Saat
	61-72 Ay	Başlangıç III		72 Saat

Tablo 2: Programın Kademelere Göre Yapılandırılması (Yurt İçi) (Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı, 2020, s.18)

Okul Öncesi Dönemi	36-48 Ay	Başlangıç I		72 Saat
	49-60 Ay	Başlangıç II		72 Saat
	61-72 Ay	Başlangıç III		72 Saat

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programında okul öncesi bölümü çocukların Türkçe ile ilk kez karşılaşacakları ve Türkçeye aşinalık kazanacakları Başlangıç Dönemi olarak ele alınmıştır. Diğer kademelerde olduğu gibi okul öncesi dönemde çocukların herhangi bir dil düzeyinden öğretim sürecine dahil olabilecekleri hususu gözlemlenmiştir. Program, çocukların gelişimsel özelliklerine göre 36-48, 49-60 ve 61-72 aylık dönemlere ayrılmış ve bu dönemlere sırasıyla Başlangıç1-2-3 dil düzeyleri dâhil edilmiştir. Her yaş dönemi için toplamda 72 saatlik ve 10 temadan oluşan izlenceler oluşturulmuştur. Tema kapsamı, “okul öncesi dönemdeki çocukların gelişimsel özelliklerinin yanı sıra iletişimsel dil işlevleri, gündelik yaşam alanları, ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınarak temel eğitim ilkelerinin esaslarını içerecek şekilde” belirlenmiştir. Diğer kademelerde olduğu gibi okul öncesi dönemde de öğrenciler öğretim sürecine herhangi bir dil düzeyinden dâhil olabilirler. Bu tür durumlar ön görülerek Programdaki üst düzeydeki izlenceler alt düzeyleri telafi edecek ve kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı, 2020, s.18).

YÖNTEM

Bu araştırma MEB Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı okul öncesi program yapısı ve kazanımlarını nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi modelinde hazırlanmıştır. Bu model ile, “araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı metinlerin analizi” yapılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 187).

Bu araştırma kapsamında ilk olarak Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı okul öncesi program yapısı ve kazanımları aşağıdaki programlara göre incelenmiştir:

1. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni (2020)
2. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı (2013)
3. Flemenkçe Dil Birliği-FDB (The Nederlandse Taalunie) Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi (2009)

Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı, Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni ve okul öncesi düzey özelinde Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programını (2013) temel almıştır. Bu iki kaynak bu sebepten inceleme ve karşılaştırmaya dâhil edilmiştir. Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi (FDB, 2009) ise özellikle erken yaşta ikinci dil edinimi üzerine hazırlanması ve Avrupa Konseyi destekli erişime açılmış olması sebebiyle Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'nın incelenmesi ve karşılaştırılmasında önemli bir kaynak olduğu düşünülüp araştırmaya eklenmiştir.

Diğer bölümde ise “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı” ve 2018 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan “İngilizce Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar İçin)” incelenmiştir. Bu çalışmanın temel amacı iki dil öğretimi programındaki benzerlikleri ve farklılıkları ortaya koymaktır. İki programda da yer alan ortaokul düzeyi temel odak noktasıdır.

İncelemeler esnasında şu sorulara cevap aranmaktadır:

1. Dil düzeylerinin düzeylere göre verilmesi nasıldır?
2. Programlarda kaç temaya yer verilmiştir?
3. Kazanımların programlarda verilmesi nasıldır?
4. Programlarda hangi hedef becerilere yer verilmiştir?
5. Temalardaki kazanım sayıları nasıldır?

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde araştırmanın bulguları alt başlıklar halinde verilmiş ve yorumlanmıştır.

3.1. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programının Okul Öncesi Kademesine Göre Yapılandırılması

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'nda okul öncesi bölümü çocukların Türkçe ile ilk kez karşılaşacakları ve Türkçeye aşinalık kazanacakları Başlangıç Dönemi olarak ele alınmıştır. Diğer kademelerde olduğu gibi okul öncesi dönemde çocukların herhangi bir dil düzeyinden öğretim sürecine dâhil olabilecekleri hususu gözletilmiştir.

Programda okul öncesi döneminin yurt içi ve yurt dışında Türkçe öğrenen çocukların aynı düzeyde ve ölçüde Türkçe öğrenmeleri üzerine yapılandırılmıştır. Okul öncesi dönemde eğitim alan çocukların “genel gelişim özelliklerinde anlamlı bir

farklılığın olmaması” sebebiyle Programın yurt içi ve yurt dışı yapılandırılmasında herhangi bir farklılık gözetilmemiştir. Fakat Piaget’e göre, erken çocukluk dönemindeki bilişsel gelişimi biyolojik ilkelere dayanarak açıklamıştır ve gelişim kalıtım ve çevrenin etkileşiminin bir neticesi olarak sürdürülmektedir. Piaget’e göre, bilişsel gelişimi etkileyen dört faktör vardır. Bunlar; olgunlaşma, yaşantı, uyum, örgütlenme ve dengelemedir. Erken çocukluk dönemindeki bilişsel gelişimi dört evreye ayırmıştır. Bunlar:

1. Duyusal-motor dönem (0-2 yaş)
2. İşlem öncesi dönem (2-7 yaş)
  - Sembolik dönem (2-4 yaş)
  - Sezgisel dönem (4-7 yaş)
3. Somut işlemler dönemi (7-11 yaş)
4. Soyut işlemler dönemidir (12 yaş ve sonrası) (Kol, 2011)

Program işlem öncesi dönemi ele alarak okul öncesi bölümünü 3-7 yaş olarak hazırlamıştır. Fakat Piaget’in bilişsel gelişim dönemleri incelendiğinde bu dönemin de ikiye ayrıldığı görülmektedir. Program, bu ayrımı gözetererek Başlangıç Dönemini 36-48, 49-60 ve 61-72 ay olarak Başlangıç 1-2-3 olarak kademelendirmiştir.

Piaget’in bilişsel gelişim evrelerinden hareketle, okul öncesi dönemde yurt içinde ve yurt dışında yaşayan çocukların “yaşantı”ları düşünüldüğünde dille buluşma oranlarında mutlaka anlamlı farklar olacaktır. Türkiye’de Türkçe öğrenen çocuklar evde, okulda, çevrede ve medya kanallarında devamlı Türkçeyle haşır neşir olduğundan aşinalık düzeyleri artacakken yurt dışında yaşayan çocukların Türkçeyle karşılaşma düzeyleri muhakkak daha düşük olacaktır.

Programdaki okul öncesi dönem izlenceleri Başlangıç 1-2-3 dönemlerinde sarmal bir yapıyı benimseyerek hazırlanmıştır. Fakat Türkçe öğrenmeye herhangi bir düzeyden başlayacak olan çocuklar için nasıl bir yol izleneceğinin detaylandırılmadığı görülmüştür. Örneğin, öğretim sürecine 61-72 ay ile katılıp Başlangıç 1 düzeyinde bulunan çocuklar için neler yapılacağı alan uzmanlarınca öğreticilere yardımcı olması açısından daha kapsamlı bir biçimde verilebilir. Bu durum doğal olarak yurtiçi kademeye yapısı için de geçerlidir.

Yine yurt içi ve yurt dışı program yapılandırmasında fark olmadığı düşünüldüğünde, yurt dışında Türkçe öğrenen hedef kitlenin Türk soylular olması veya başka milletlerden olmaları da öğrenme sürecinde farklılıklar yaratacaktır. Ayrıca, öğretimin yapıldığı yerde öğretim dilinin Türkçe olması ve Türkçenin seçmeli dil olarak okutulması da Program’ın yurtiçi/yurtdışı yapılandırılmasında ele alınması gereken bir diğer husustur. Bu husus ele alındığında, her yaş grubuna ayrılan 72 saatlik öğretim planının düzenlenmesinin gerekeceği de öngörülmektedir.

3.1.1 Okul Öncesi İzlenç Yapısı ve Temalar

Tablo 3: Okul Öncesi İzlenç Yapısı ve Temalar (Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı, 2020, s.19)

OKUL ÖNCESİ Düzy: Başlangıç			
	36-48 Ay	49-60 Ay	61-72 Ay
	Başlangıç I	Başlangıç II	Başlangıç III
Tema Kapsamı	Temalar		
1. Selamlaşma, Tanışma ve Vedalaşma	Merhaba	Merhaba	Merhaba
2. Sınıf ve Okul	Sınıfım	Sınıfım	Okulum
3. Aile ve Ev	Ailem	Ailem ve Evim	Ailem ve Evim
4. Renkler ve Şekiller	Renkler ve Şekiller	Renkler ve Şekiller	Renkler ve Şekiller
5. Yiyecekler ve İçecekler	Acıktım	Acıktım	Acıktım
6. Vücudumuz	Kendimi Tanıyorum	Kendimi Tanıyorum	Kendimi Tanıyorum
7. Giysiler ve Mevsimler	Giysilerim	Giysiler ve Mevsimler	Giysiler ve Mevsimler
8. Hayvanlar ve Doğa	Doğayı Tanıyorum	Doğayı Tanıyorum	Doğayı Tanıyorum
9. Oyuncaklar	Oyuncaklarım	Oyuncaklarım	Oyuncaklarım
10. Meslekler	Meslekleri Tanıyorum	Meslekleri Tanıyorum	Meslekleri Tanıyorum

Okul öncesi dönemde dil düzeyleri A1 öncesi ve A1 düzeyinin hedef kitleye uygun bir kısım kazanımlarını içerecek şekilde yapılandırılmıştır. Kazanımlar ve temalar kapsamında çocukların Türkçeye aşinalık kazanmaları ve Türkçeyi sevmeleri amacıyla sözcük ve kalıp ifadelerin öğretimi üzerine odaklanılmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı, s.79, 2020)

Programdaki okul öncesi dönem hazırlanırken Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı'nın (2013) temel ilkeleri dikkate alınmıştır. Buna göre Programdaki okul öncesi temalarının bu dönemdeki çocuklara uygun olduğu düşünülmektedir. Fakat MEB Okul Öncesi Eğitim Programı'nda temalar ve kazanımlar özel gereksinimleri olan çocuklara yönelik uyarlamalara yer vermiştir (Okul Öncesi Eğitim

Programı, sayfa 17 ve sayfa 89-111 EK 11). Bu kısımda tüm programın okul öncesi dönemde özel gereksinimleri olan çocuklara yönelik işleyişi hakkında detaylı işleyiş hususları bulunmaktadır. Programdaki temaların ve kazanımların da özel gereksinimleri olan çocuklara göre hazırlanması ve geliştirilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir.

3.1. 2 Sınıf Dili ve Yönergeler

Programın okul öncesi dönemi sınıf dili ve yönergelerinin dilin zengin kullanımının öğretilmesi ve pratik kullanımlara aşinalık kazanılması açısından zenginleştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Tablo 4: Sınıf Dili ve Yönergeler Okul Öncesi İzlençe Yapısı ve Temalar (Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı, 2020, s.83)

Sınıf Dili			
Selamlaşma-Vedalaşma İfadeleri			
Günaydın. Merhaba. Güle güle.			
Nezaket İfadeleri			
Özür dilerim. Lütfen. Teşekkür ederim. / Teşekkürler.			
Temel İhtiyaçlar			
Acıktım. Susadım.	Tuvaletim geldi. Üşüdüm.	Anladım. / Anlamadım. Uykum var.	Yorulдум.
Geribildirim İfadeleri			
Aferin. Çok iyi. Tebrikler.			
Temel Yönergeler			
Otur. Kalk. Gel. Git. Dön. Çiz. Boya. Kes. Yapıştır. Aç.	Kapat. Bak. Zıpla. / Hopla. Bul. Göster. Söyle. Dinle. İzle. Say.	Başla. Dur. Al. Ver. Yırt. / Kopar. İşaretle. El salla. Alkışla.	Dans et. Koş. Haydi. Hazır mısınız? Tekrar!/Tekrar edelim. Oyna. Yürü.

Tablo 4'e bakıldığında selamlaşma-vedalaşma ifadelerine “Hoşça kal, görüşürüz”; nezaket ifadelerine “affedersin/iz, rica ederim” gibi kullanımların da eklenmesi dilsel kullanım zenginliğini arttıracaktır. Ayrıca geri bildirim ifadelerinde yalnızca olumlu ifadelerin olduğu görülmektedir. Bunlara ek olarak –okul öncesi öğrencilerinin isteklenmelerini de gözeterek- “pes etme, devam et, biraz daha dikkatli ol” gibi ifadelerin de eklenmesi içeriği zengin kılacaktır.

FDB - Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi (2009) çok erken bir dönemde “okul dil becerilerinin” gelişiminin çocuğun genel gelişimi için çok önemli olduğunu ifade eder (s.11). Bu bağlamda Program'da öğrencilere “Bunun Türkçesi ne?” ve “Bu Türkçede ne demek?” gibi soru kalıplarının öğretilmesinin öğrencinin bilmediği veya anlamadığı soruları sorabilmesinde yardımcı olacağı düşünülmektedir.

3.1. 3 Okul Öncesi Dönemi Kazanımları

Program'da okul öncesi bölümü A1 öncesi ve A1 düzeyinden uygun olan kazanımları ele almış ve dil düzeylerini Başlangıç 1-2-3 olarak kademelendirerek sarmal bir yaklaşım izlemiştir. Fakat dil düzeylerindeki farklılıklar göz önünde bulundurularak kazanımların Başlangıç 1-2-3 düzeylerine göre basamaklandırılması ve detaylandırılmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir. Böyle bir yaklaşımda programın anlaşılabilirlik düzeyinin artacağı ve doğru uygulama açısından hem program uygulayıcılarına ve materyal hazırlayanlara kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir.

Program'a genel olarak bakıldığında çok açık kazanımlar olduğu görülmüşken (Örneğin, OÖ.D.10 Renk adlarını tanır.), çok net olmayan ve kapsamı belirtilmemiş kazanımlar da mevcuttur. Örneğin, “OÖ.D.5 Yönergeleri tanır.” kazanımında hangi düzeyde hangi yönergenin öğretileceği daha açık bir şekilde verilebilir (Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı , s.85). Bu bulgu ilerleyen bölümlerde daha detaylı olarak ele alınmıştır.

MEB Okul Öncesi Eğitim Programı'nda “Atatürk'ü tanır ve Türk toplumu için önemini açıklar.” Kazanımı bulunuyorken, Program'da Türk tarihinde ve kültüründe önemli şahsiyetleri öğretmeye yönelik bir kazanım olmaması, MEB Okul Öncesi Okul Öncesi Eğitim Programı'nı taslak olarak kullanan Programda bir eksiklik olarak ifade edilebilir (MEB Okul Öncesi Eğitim Programı, s.23)

Programda dinleme/izleme becerisi kazanımları kapsamlı bir şekilde ele alınırken, erken okuryazarlık becerisi kazanımlarının (dinleme-izleme, okuma, yazma, konuşma) sayıca diğer becerilere göre daha az olduğu ve nitelik olarak da daha dar bir kapsamda ele alındığı görülmüştür. Okul öncesi çağında okuma ve yazma becerisi erken okuryazarlık becerisi altında ele alınmıştır.

Dil becerilerine yönelik kazanımlar, okul öncesi çocukların yaş gruplarına göre ayrılmamış ve basitten karmaşığa doğru bir sıranın izlenmediği görülmüştür. Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi dil becerilerine yönelik kazanımları 3 düzeyde ele almıştır (FDB- Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi, 2009, s.10-12)

1. Üst düzey (Alanlar): Bu düzey, okul öncesi dönemdeki çocuğun söz konusu dönemde eğitim dilini anlaması ve üretmesi gereken ana alanları ifade eder. Okul, okul dışı ve kitle iletişim araçları bu alanlar olarak ifade edilmiştir.

2. Orta düzey (Dil görevleri): Bu düzey hangi özel dil kullanım durumlarının okul öncesi çocuklarla ilgili olduğunu ve bu bağlamda hangi dil görevlerinin yerine getirilmesi gerektiğini ifade eder. Bu düzeydeki parametreler ise beceriler, konuşulan kişi, metin (yazılı veya görsel), konu, bağlam ve bir bilginin çocuk tarafından hangi düzeyde işleneceğini belirten işleme düzeyi olarak ele alınmıştır.

3. Alt düzey (Temel): Bu düzeyde okul öncesi dönemdeki çocuğun dil becerisi görevlerini yerine getirmek için hangi dilsel öğeleri (en az düzeyde) ihtiyaç duyduğu verilmiştir. Buradaki parametreler ise Ses bilgisi, sözcük bilgisi, şekil bilgisi, söz dizimi ve edimbilim ve toplumdilbilim olarak ele alınmıştır.

Programın okul öncesi döneminde kazanımların yaş gruplarına, kullanım alanına, hedeflenen dil görevlerine ve ihtiyaç duyacağı dilsel öğelere göre düzenlenmesinin öğreticilere ve materyal hazırlayanlara daha fazla katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

3.1.3.1. Dinleme / İzleme Becerisi Kazanım Listesi (36-72 Ay)

Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi 'ne (2009) göre okul öncesi dönemde amaç çocuğu dinleme ve konuşma becerisi konusunda eğitmek ya da pratik kazandırmak değildir. Daha çok iletişimsel durumlar yaratarak çocuğun bu durumlar içerisinde bulunması ve çeşitli girdileri alıp çıktılarda bulunmasını beklemektir. Bu hususta çocuğun edindiği mesajların içeriği ve kalitesi çok önemlidir. Programa genel olarak bakıldığında kazanımların bu doğrultuda hazırlandığı görülmektedir. Fakat yukarıda da ifade edildiği üzere, bazı kazanımların çok genel ifade edildiği tespit edilmiştir. Bu kazanımların ayrıntılanarak dil ve yaş düzeylerine uygun hale getirilmesi önerilmektedir. Bahsi geçen kazanımlar, Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi'nde (2009) eş kazanım ile karşılaştırılmıştır. Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi'ndeki kazanımların düzeylere göre daha açık ifade edildiği görülmüştür.

Tablo 5: MEB - Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı ve FDB - Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi (2009) Bazı Kazanımlar Açısından Karşılaştırılması

MEB - Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı (2020)	FDB - Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi (2009)
OÖ.D.4: Temel soru ifadelerini tanır.	Duygu ifade eden soruları tanır. Evet/hayır ve açık uçlu sorular tanır. Sorulardaki edim bilimsel ayrımları yapar. (niyet, ilgi, tercih, rica, merak gibi) Çevresindeki somut nesnelere alakalı soruları tanır (s.16)

<p>OÖ.D.5: Yönergeleri tanır.</p>	<p>İçinde bulunduğu durumlarla ilgili yönergeleri anlar. Somut fiziksel eylemlere yönelik yönergeleri tanır. Zihinsel ve dilbilimsel eylemleri gerektiren yönergeleri tanır. Hikâyeyi anlar ve yönerge takip ederek canlandırma, dinlerken resimleri eşleştirme veya resimli hikayeleri tamamlama yapabilir. Bilgilendirici yönergeleri tanır.</p>
-----------------------------------	--

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere “yönergeler” ve “soru ifadeleri” ile ilgili kazanımlar birçok farklı boyutta ele alınabilir. Ayrıca Programda şekil bilgisi için farkındalığa yönelik bir kazanım bulunmadığı da tespit edilmiştir.

FDB - Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi’ne göre (2009) şekil bilgisi düzeyde çocuklar, tekil ve çoğul biçimler arasındaki farkı ifade edebilmeli ve temel sözlü çekimleri (örneğin, şimdiki ve geçmiş biçimler arasındaki fark) ve olumsuzluk ifadelerini anlayabilmelidir. Örneğin, olumsuzluk eki –mA’nın öğretilmesi gibi bir kazanım “şekil bilgisi kazanımları” adı altında ele alınabilir ve Programa eklenebilir.

FDB - Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi’ne göre (2009) cümle düzeyinde okul öncesi kazanımları arasında şunlar yer almaktadır: Kısa (başlangıçta basit) cümleler, sorgulama cümleleri (nasıl, ne, neden), görevleri ve talimatları gösteren yapılar (eylem gerektiren) ve olumsuzluk ifadeleri (yok, hiçbir şey, hayır). Sesbilgisel kazanımlarda ise bazı sesler arasındaki farkların öğretilmesi kazanımlar arasında bulunmaktadır (s.21-22). Buradaki kazanımlar Programa eklenerek, kazanımlar daha açık hale getirilebilir.

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni’nde (OBM) A1 öncesi dinleme/izleme kazanımlarına bakıldığında, yine Programa göre, çok daha detaylı kazanımlar olduğu görülmüştür. Bunlardan okul öncesi düzeye uygun olduğu düşünülenler aşağıda sıralanmıştır.

Tablo 6: Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde A1 Öncesi Düzey Dinleme/ İzleme Kazanımları

A1 Öncesi karşılıklı konuşmayı anlama	<p>Kısa, çok basit soruları ve ifadeleri, anlamayı desteklemek için görseller veya el hareketleri eşliğinde ve yavaş ve net bir şekilde verilirse ve gerekirse tekrarlanırsa anlayabilir.</p> <p>Açıkça tanımlanmış, bilinen günlük hayatla ilgili bir bağlamda açık ve yavaş bir şekilde sunulmaları koşuluyla, günlük, tanıdık sözcükleri / işaretleri tanıyabilir. Tanımlanmış, tanıdık bir günlük bağlamda yavaş ve net bir şekilde teslim edilmeleri koşuluyla sayıları, fiyatları, tarihleri ve haftanın günlerini tanıyabilir (OBM, s.48, 2020).</p>
A1 Öncesi duyuru ve yönergeleri anlama	<p>Yavaşça yüz yüze, resimler veya el hareketleri eşliğinde ve gerekirse tekrarlanmaları koşuluyla, “Durdur”, “Kapıyı kapat” gibi eylemler için kısa, basit yönergeleri anlayabilir (s.51).</p>
Genel sözlü etkileşim	<p>Kısa, formüle dayalı ifadeler kullanarak ve bilgileri pekiştirmek için jestlere güvenerek kendileri ve günlük rutinler hakkında sorular sorabilir ve cevaplayabilir (s.72).</p>
Muhatabı anlama	<p>Kişi yavaş ve net bir şekilde soruyorsa, kendisini doğrudan ilgilendiren basit soruları (örneğin isim, yaş ve adres) anlayabilir.</p> <p>Basit kişisel bilgileri (örneğin isim, yaş, ikamet yeri, köken), diğer insanlar kendilerini doğrudan onlara yavaş ve net bir şekilde tanıttığında anlayabilir ve bu konudaki soruların tekrarlanması gerekse de kendilerine yöneltilen soruları anlayabilir.</p> <p>Bir dizi tanıdık sözcüğü / işareti anlayabilir ve önemli bilgileri (örneğin sayılar, fiyatlar, tarihler ve haftanın günleri), çok yavaşça söylenilmesi koşuluyla, gerekirse tekrar ederek anlayabilir (s.73).</p>

Karşılıklı konuşma	<p>“Evet”, “Hayır”, “Affedersiniz”, “Lütfen”, “Teşekkür ederim”, “Hayır, teşekkür ederim”, “Üzgünüm” gibi temel, kalıp ifadeleri anlayabilir ve kullanabilir. Basit selamları tanıyabilir. İnsanları selamlayabilir, adlarını söyleyebilir ve basit bir şekilde ayrılabilir.</p>
--------------------	--

3.1.3.2. Konuşma Becerisi Kazanım Listesi (36-72 Ay)

FDB - Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi'ne göre (2009), okul öncesi dönemde çocuklardan dilbilgisi yönünden doğru cümleler kurması değil, ihtiyaç duydukları bağlamlarda iletişimlerini sürdürecektir kadar kalıp ifadeler yoluyla konuşma becerisini edinmeleri beklenmektedir. Ayrıca bu dönemdeki çocukların öğrenme sürecinde bir “sessiz dönem”e girebilecekleri ve bu dönemlerinde çocukların konuşmaya zorlanmamaları gerektiği ifade edilmektedir. Çocuk bu süreçte girdi almaktadır. Daha sonrasında ise deneme-yanılma yöntemiyle üretme (konuşma) sürecine girer. Bu süreçte çocuğa verilen geri dönüt kalitesi çocuğun konuşma becerisini şekillendirecektir (s.19).

Program'da okul öncesi dönemi konuşma becerisi kazanımlarına bakıldığında, daha çok sözcük ve kalıp ifade öğretimi üzerinde duran ve iletişim becerilerini açıkça kapsamayan kazanımlar yazıldığı görülmüştür. Örneğin, “OÖ.K.1. Selamlaşma, tanışma ve vedalaşmayla ilgili temel kalıp ifadeleri söyler.; OÖ.K.4. Temel soru ifadelerini kullanır.; OÖ.K.6. Yönerge ifadelerini kullanır.; OÖ.K.14. Kendisini/ailesini tanıtan konuşmalar yapar.” gibi kazanımlar iletişimsel becerilere odaklansa da diğer kazanımlar sözcük boyutunda kalmıştır. Ayrıca bu kazanımlar arasında “OÖ.K.26. Ulaşım araçları ile ilgili temel ifadeleri kullanır.” Gibi çok net olmayan bir kazanım mevcuttur (s.85). Benzer bir kazanımda “OÖ.K.31. Temel ulaşım araçlarının adını söyler.” ifadesiyle sözcük boyutunda bir kazanım bulunmaktadır. Fakat, ulaşım araçları ile ilgili temel ifadelerin ne olduğunun daha açık ifade edilmesinde fayda olduğu düşünülmektedir. Ek olarak, kazanımlar arasında basitten karmaşığa bir sıralama olması da anlaşılabilir düzeyini arttıracak düşünülmektedir. Örneğin, hiyerarşik bir sıralama düşünüldüğünde OÖ.K.26 kazanımı OÖ.K.31 kazanımından daha sonra gelmelidir.

FDB - Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi'nde (2009) okul öncesi konuşma kazanımları Programdaki “OÖ.K.4. Temel soru ifadelerini kullanır.” ve “OÖ.K.6. Yönerge ifadelerini kullanır.” Kazanımlarını aşağıdaki tabloda gösterildiği şekliyle detaylandırarak okul öncesi dönemdeki öğrencinin hangi soruları sorabileceği ve hangi tür yönergeleri kullanabileceği daha net bir şekilde ifade edilmiştir:

Tablo 7: FDB - Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi'nde (2009) Okul Öncesi Dönem Konuşma Becerisi Kazanımlarından Örnekler (s.19-21)

FDB - Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi (2009)	Kazanımların Detaylandırılması
1. Öğrenci, kendisine sorulan sorulara cevap verir.	Bağlamın dışındaki sorulara cevap verir. (Nerede yaşıyorsun? – İstanbul.) Somut bir nesneyi betimler ve tanıtır. (Üç kırmızı elma, 2 yeşil elma) Bir olayı sözcük düzeyinde betimler. Vücut dili, jest ve mimiklerle somut bir durumu anlatır.
2. Başkalarından yardım isteyebilir.	Netleştirme soruları sorar. Daha fazla bilgi ve detay isteyebilir.
3. Rastgele konuşur.	Birisine seslenerek konuşur. Geçmiş ve gelecek ile alakalı sorulara cevap verebilir. (Hafta sonu parka gittin mi? – Evet.) Eşyalarını tanıtabilir.
4. Bir ifadeyi düzenleyip özetleyebilir.	Basit ve somut eylem içeren ifadeleri özetler. Tanıdık durumları canlandırır. Bir hikâyeyi yeniden anlatabilir.

Program'da bulunan "OÖ.K.4. Temel soru ifadelerini kullanır." Kazanımında okul öncesi dönemdeki çocuğun konuşma becerisi bağlamında soru soracağı veya sorulan soruya cevap vereceği net ifade edilmemişken, FDB - Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi'nde soru sorma ve sorulan soruya cevap verme kazanımları oldukça net ve detaylı bir biçimde ifade edilmiştir.

Okul öncesi dönem konuşma becerisi kazanımlarına bakıldığında sözcük ve kalıp ifade kullanımına yönelik olan bu kazanımların iletişimsel becerileri ifade etmeye yönelik fazla detay içermediği görülmektedir. Fakat hem Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde hem de FDB - Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi'nde görüldüğü üzere bu yaş grubunda ve dil düzeyindeki öğrencilerin, iletişim ihtiyaçları için yabancı dil kullandıklarında -örneğin duygularını ifade ederken kullandıkları sıfatlara eşlik ederek- jest, mimik ve vücut diline başvurdukları açıkça ifade edilmiştir (: Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni, 2020, s.62; FDB - Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi, 2009, s20). Fakat Programdaki okul öncesi dönem konuşma kazanımlarında jest, mimik ve vücut dili kullanarak sözcük düzeyinde çocukların iletişimsel beceriler kazanabilecekleri ifade edilmemiştir.

Tablo 8: Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde A1 Öncesi Konuşma Becerisi Kazanımları

Kendileri hakkında temel kişisel bilgileri (örneğin isim, adres, aile, uyruk) veren kısa ifadeler üretebilir (s.62).
Beden dili eşliğinde “mutlu” veya “yorgun” gibi basit sıfatlarla nasıl hissettiklerini ifade edebilir (s. 62).
Önceden hazırlayabilmeleri koşuluyla, basit sözcükler / işaretler ve formüsel ifadeler kullanarak kendilerini (örn. İsim, yaş, aile) tanımlayabilir (s.62).
Önceden hazırlanabilmeleri koşuluyla, bir nesneyi adlandırabilir, şeklini ve rengini başkalarına gösterirken, temel sözcükleri / işaretleri, cümleleri ve kalıp ifadeleri kullanarak gösterebilir (s.63).
Bir şeyi göstererek ne olduğunu sorar (s.69).
Kendileri hakkında basit bilgiler vermek için sözcük bazında ifadeler, işaretler ve temel ifadeleri kullanabilir (s. 131).
Kısa ifadelerde çok basit sözcük / işaret düzeni ilkelerini kullanabilir (s.132).
Kişisel detaylarla ilgili çok temel bilgileri basit bir şekilde iletebilir (s. 142).
Gerektiğinde jest ve yardım isteklerini kullanarak çok kısa, izole edilmiş, prova edilmiş ifadeleri yönetebilir (s. 142).

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'ndeki A1 öncesi düzey konuşma becerisi kazanımlarının birçoğu Programda bulunuyor olsa da Programdaki kazanımların detayları eksik bulunmuş ve bazı kazanımların yoruma açık oldukları düşünülmüştür. Yine örneğin Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde “Önceden hazırlanabilmeleri koşuluyla, bir nesneyi adlandırabilir, şeklini ve rengini başkalarına gösterirken, temel sözcükleri / işaretleri, cümleleri ve kalıp ifadeleri kullanarak gösterebilir (s.63).” kazanımında olduğu gibi, Programda da bir kazanımın oluşması için gerekli ön koşulların da mutlaka ifade edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

3.1.3.3. Erken Okuryazarlık Becerisi Kazanım Listesi

Tablo 9: Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı'nda Erken Okuryazarlık Becerisi Kazanım Listesi

Erken Okuryazarlık Kazanım Listesi			
Dinleme / İzleme	Okuma	Yazma	Konuşma
EOB.D.1. Dinlediği sesleri ayırt eder.	EOB.O.1. Yazı yönünü kavrar.	EOB.Y.1. Ses harf ilişkisini kavrar.	EOB.K.1. Dinlediği sesleri taklit eder.
	EOB.O.2. Sembol ve işaretlerin anlamlarını bilir.	EOB.Y.2. Boyama ve çizgi çalışmaları yapar.	
	EOB.O.3. Rakamları tanır.	EOB.Y.3. Rakamları tekniğine uygun yazar.	

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere Erken Okuryazarlık Becerisi Kazanımları dört beceriden kazanımlarla oluşturulmuştur. FDB - Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi ve Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde bu beceriler A1 öncesi ve okul öncesi düzeye uygun olacak şekilde ayrı ayrı verilmiş ve Erken Okuryazarlık Becerisi diye ayrılmamıştır. Bu hususta bu bölümlenimin Programdaki erken okuryazarlık süreci hakkında iyi bir taslak çizdiği düşünülmektedir. Fakat yine diğer iki programla karşılaştırıldığında, Programdaki kazanımların yüzeysel kaldığı düşünülmektedir. Örneğin, görsel okumaya, yazılı dilin işlevlerini kavrama ve iz sürmeye yönelik kazanımlar okul öncesi dönem erken okuryazarlık becerisi kazanımları arasında bulunabilirdi. Aşağıdaki tablolarda FDB - Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi (2009) ve Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde (2020) bulunan okuma ve yazma kazanımları okul öncesi düzey ve A1 öncesi düzeye göre derlenmiştir.

Tablo 10: FDB - Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi'nde (2009) Okul Öncesi Dönem Okuma Becerisi Kazanımları (s.23-24)

Yazılı sembollerini anlamları ile eşleştirir.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Görsel dili anlar. (Diş fırçası resmi ile resimli sözcük eşleme yapabilir.) 2. Piktogramları (Resimlerle yaratılan anlamlı işaret, simge) anlar.
Yazılı dilin çeşitli işlevlerinin farkındadır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Yazının zaman ve mesafe arasında bir köprü olduğunu kavrar. (Hasta birine yazılan kart, tebrik kartı, mektup) 2. Yazının saklanabilir ve geri kullanılabilir olduğunu öğrenir. 3. Yazının önemi ve kullanılabilirliği hakkında bilgi sahibi olur.
Yazılı dilin temel özelliklerini öğrenir.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Yazı yönünü keşfeder. 2. Harf ve ses ilişkisini kavrar.
Okunan hikâyedeki resme bakarak anlam işleme yapar.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Evrensel hikâyelerle yapılan sesli okumalarda anlamı işler.

Buradaki kazanımlara bakıldığında, görsel okuma üzerinde oldukça durulduğunu ve piktogram, şekiller, evrensel hikâyelerin başkası tarafından sesli okunup öğrencinin görselleri takip etmesi olarak görsel-yazı ilişkisine odaklanan kazanımların okuma becerisi altında verildiği görülmüştür. Buna karşılık Programda yalnızca "EOB.O.2. Sembol ve işaretlerin anlamlarını bilir." kazanımının görsel okuryazarlığı kapsadığı ve çok genel bir ifade içerdiği söylenebilir. Özellikle başkası tarafından yapılan sesli okumalarda, öğrenci hem görsel okuma yaparken hem yazı yönünü kavrayacak, yazı ve resim eşleştirmesi yapacak hem de harf-ses ilişkisini kavrayabilecektir. Bu nedenlerden ötürü, Program'daki erken okuryazarlık kazanımlarına görsel okuryazarlık becerisine yönelik bir ekleme yapılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Tablo 11: FDB - Erken İkinci Dil Edinimi için Referans Çerçevesi'nde (2009) Okul Öncesi Dönem Yazma Becerisi Kazanımları (s.25-27)

1. Daha çok şekil çizer.
2. Resim dili ile hikâye tamamlar
3. Alışveriş listesi çizip ertesi gün okula bazı ürünler getirir.
4. Yazım işlevi ve zaman-uzaklık arasındaki ilişkiyi kavrar.
5. Harf-ses-görüntü ilişkisini kavrar
6. Kopyalama ve iz sürme yapar.

Yukarıdaki okul öncesi dönem yazma becerisi kazanımlarına bakıldığında bir görsel ile hikaye tamamlama da yazma becerisi kapsamında verilmiştir. Resim veya şekil çizerek bunları yazılı dil işlevleri çerçevesinde kullanmak da örneğin “Alışveriş listesi çizip ertesi gün okula bazı ürünler getirir.” Yine yazma becerisi kapsamında ele alınmıştır. Program’da ise yazılı dilin işlevlerine veya görsel metin tamamlamaya yönelik bir kazanım bulunmamaktadır.

Tablo 12: Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde (2020) Okul Öncesi Dönem Okuma Becerisi Kazanımları (s.56-60)

1. “Otopark”, “İstasyon”, “Yemek odası”, “Sigara içilmez” gibi basit gündelik işaretlemleri anlayabilir. Yerler, saatler ve fiyatlar ile ilgili bilgileri posterler, el ilanları ve ilanlarda bulabilir.
2. Fotoğraflarla gösterilen bir restoran menüsü veya çok basit günlük sözcükler / işaretlerle formüle edilmiş resimli bir hikaye gibi en basit bilgi materyalini anlayabilir.
3. Bilindik gündelik bağlamlarda kullanılan çok kısa, basit talimatları (ör. “Park yapılmaz”, “Yiyecek veya içecek yok”), özellikle de resimler varsa anlayabilir.
4. Bir resim veya simge eşliğinde bir sözcüğün / işaretin anlamını çıkarabilir.

Yukarıdaki tabloya bakıldığında Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde de görsel okumaya yönelik kazanımların A1 öncesi düzeyde verildiği görülmektedir.

3.2. MEB Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ve İngilizce Öğretim Programının Ortaokul Düzeyinin İncelenmesi

Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan Programın esas alınmasıyla hazırlanan “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programının” alana önemli katkıları olduğunu kabul görmektedir.

“Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni”nden hareketle geliştirilen “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı”; yurt içinde veya yurt dışında örgün ve yaygın eğitim kapsamında Türkçe öğrenenler, öğreticiler, öğretim araç gereci hazırlayıcı ve sınav uygulayıcıları için temel dayanak ve yaklaşımları, amaçları, düzeylere ve becerilere göre kazanımları, ölçme ve değerlendirme sürecini, dil öğretimi içeriklerini düzenleyen ve dil öğretimi standartlarını belli çerçevede yapılandıran bir öğretim programı olarak hazırlanmıştır” (2020:5).

“Program, “Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni”nde belirtilen dil düzeylerine (A1, A2, B1, B2, C1) göre örgün (okul öncesi, ilkököl, ortaokul ve ortaöğretim) ve yaygın eğitimde kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı “Sözlük” dışında birbirini tamamlayan iki ana bölümden oluşur. Birinci bölümde Program’ın kuramsal çerçevesi ve uygulama süreçleri, ikinci bölümde ise örgün eğitim kapsamında kademelere göre yapılandırılmış izleneler yer almaktadır” (2020:5).

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2018 yılında hazırlanan İngilizce Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. Sınıflar İçin) Türk Milli Eğitim Programının genel hedeflerine uygun olarak yeniden gözden geçirilmiştir. Yeni İngilizce müfredatının tasarlanmasında, Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni’nin ilkeleri ve tanımlayıcıları esas alınmıştır (2018: 3).

Bu bölümde 2020 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı” ve 2018 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan “İngilizce Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar İçin)” incelenmiştir. Bu çalışmanın temel amacı iki dil öğretimi programındaki benzerlikleri ve farklılıkları ortaya koymaktır. İki programda da yer alan ortaokul düzeyi temel odak noktasıdır.

İncelemeler esnasında şu sorulara cevap aranmaktadır:

1. Dil düzeylerinin düzeylere göre verilmesi nasıldır?
2. Programlarda kaç temaya yer verilmiştir?
3. Kazanımların programlarda verilmesi nasıldır?
4. Programlarda hangi hedef becerilere yer verilmiştir?
5. Temalardaki kazanım sayıları nasıldır?

3.2.1. Dil düzeylerinin düzeylere göre verilışı nasıldır?

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'nın yurt dışı uygulamalarında ortaokul kademesinde A2 düzeyi hedeflenmektedir. Bu kademe, yaş gruplarının gelişim özelliklerine uygun olarak tasarlanan A1 düzeyinin tekrarıyla başlayıp A2.1, A2.2 ve A2.3 şeklinde aşamalı biçimde yapılandırılmıştır. İlkokul kademesinde hedeflenen dil yeterliklerine ulaşamamış veya öğretim sürecine yeni katılmış öğrencileri dikkate alarak A1 düzeyi, 11 yaş düzeyinde bütüncül bir yaklaşımla tekrar edilmektedir. Ortaokul kademesinde yurt dışındaki uygulamalar için 11, 12, 13, 14 yaş gruplarını kapsayacak A1 ve A2 (A2.1, A2.2, A2.3) düzeylerinde izlenceler oluşturulurken yurt içindeki uygulamalar için A1 düzeyinin yanı sıra A2 (A2.1, A2.2) yeniden düzenlenmiştir. Eğitim sürecine yeni katılan öğrenciler için ortaokul kademesine A1 düzeyinin tekrarı ile başlanır. Ayrıca yurt içinde öğrencilerin, dille haşır neşir olma durumlarının yüksek olması ve ortaöğretim kademesinde eğitimlerine devam edecek olmaları dikkate alınarak Program'ın bu kademesine B1 düzeyine yönelik bir izlençe eklenmiştir.

İngilizce Öğretim Programı'nda 5. Ve 6. Sınıflarda A1 düzeyi İngilizce verilirken; 7. Ve 8. Sınıflarda A2 düzeyinde İngilizce öğretilmektedir.

İki program arasındaki bir diğer fark Türkçe öğretiminde yurt içi ve yurt dışında öğretim olarak iki farklı durum göz önünde bulundurulmuş; İngilizce öğretiminde ise böyle bir ayrıma gidilmemiştir.

3.2.2. Programlarda kaç temaya yer verilmiştir?

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programında A1 ve A2 düzeyinde, ortaokuldaki öğrencilerin gelişimsel özelliklerinin yanı sıra iletişimsel dil işlevleri, gündelik yaşam alanları, ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınarak temel eğitim ilkelerinin esaslarını içerecek şekilde on temadan oluşan izlenceler hazırlanmıştır. İlkokul kademesiyle bütünlük gösteren bu bölümdeki temalar, yaş/ sınıf düzeyleri arasında alt düzeyleri kapsayacak şekilde ilerlemektedir. Program'ın ilköğretim II. kademe bölümünün yapısı Tablo 13'te gösterilmektedir.

Tablo 13: YDOTÖP’de Ortaokul Temalar (Yurt İçi-Yurt Dışı)

ORTAOKUL KADEMESİ TEMA İSİMLERİ					
	YURT İÇİ VE YURT DIŞI				YURT İÇİ
	A1	A2.1	A2.2	A2.3	B1
1. Tema	Merhaba	Yeni Arkadaşlar	Haberin Var Mı?	Hayatın İçinden	Tatil Dönüşü
2. Tema	Haydi Okula	Bir Planım Var	Rakip Değil Arkadaş	Yakışanı Seç	Neler Oluyor Hayatta?
3. Tema	Güzel Ailem Güzel Evim	Güne Merhaba	Mutfakta Biri Mi Var?	Sanat Sokağı	Dünya Kazan Ben Kepçe
4. Tema	Bir Günüm	Çarşı Pazar	Tebrikler	İyi Bayramlar	Doğa ve İnsan
5. Tema	Benim Şehrim	Renkli Dünyam	Astronot Olsam	Sağlıklı Yaşam	Dostluk Kazansın
6. Tema	Alışveriş Zamanı	Dikkat Dikkat	Zaman Makinesi	Son Dakika	Hangi Meslek Sana Göre?
7. Tema	Hava Nasıl?	Mevsimler ve Dünyamız	Doğadaki Dostlarımız	Kendini Keşfet	İletişimin Değişen Dünyası
8. Tema	Geçmiş Olsun	Sağlık Elimizde	Ülkeler ve İnsanlar	Dünyanın Renkleri	Dünya Bir Sahne
9. Tema	Mutlu Günüm	Bir Varmış Bir Yokmuş	Sanatın Dili	Doğaya Kulak Ver	Buluşlar ve Mucitler
10. Tema	Tatil Planım	Akıllı Robotlar	Dünyamız ve Uzay	Tatil Başlıyor	Kıssadan Hisse

İngilizce Öğretim Programı da on ünite olarak planlanmıştır. Programda yer alan üniteler Tablo 14'te gösterilmektedir.

Tablo14: İngilizce Öğretim Programı'nda Ortaokul Temaları

İngilizce Öğretim Programında Ortaokul Temalar				
	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
1. Tema	Hello!	Life	Appearance And Personality	Friendship
2. Tema	My Town	Yummy Breakfast	Sports	Teen Life
3. Tema	Games And Hobbies	Downtown	Biographies	In The Kitchen
4. Tema	My Daily Routine	Weather And Emotions	Wild Animals	On The Phone
5. Tema	Health	At The Fair	Television	The Internet
6. Tema	Movies	Occupations	Celebrations	Adventures
7. Tema	Party Time	Holidays	Dreams	Tourism
8. Tema	Fitness	Bookworms	Public Buildings	Chores
9. Tema	The Animal Shelter	Saving The Planet	Environment	Science
10. Tema	Festivals	Democracy	Planets	Natural Forces

3.2.3. Kazanımların programlarda verilişi nasıldır?

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programında beş alanda kazanımlar sunulmuştur. Bu kazanımlar Tablo 15'te gösterilmiştir.

Tablo 15: Kazanım Dağılım Çizelgesi (TYDOÖP, 2020: 37)

Dil Becerileri	Dil düzeyleri					Becerilere Göre Toplam Kazanım Sayısı
	A1	A2	B1	B2	C1	
Dinleme/ İzleme	43	63	64	46	44	260
Sözlü Etkileşim	32	42	46	43	36	199
Sözlü Üretim	29	47	50	48	42	216
Okuma	50	65	70	58	50	293
Yazma	51	74	65	64	57	311
Dil düzeylerine Göre Toplam Kazanım Sayısı	205	291	295	259	229	1279

İngilizce Öğretim Programında kazanımlar ayrı bir liste halinde sunulmayıp doğrudan izlencelerin içinde yer almaktadır.

3.2.4. Programlarda hangi hedef becerilere yer verilmiştir?

İngilizce Öğretim Programında (2018: 93) 5. Sınıfta dinleme, konuşma, sınırlı okuma ve çok sınırlı yazma; 6. Sınıfta dinleme, konuşma, sınırlı okuma, sınırlı yazma; 7. Ve 8. Sınıfta birincil dinleme ve konuşma, ikincil okuma ve yazma becerileri kazandırmak hedeflenmektedir. Bu nedenle 5. Sınıfta yalnızca dinleme, konuşma ve okuma kazanımlarına yer verilirken; 6, 7 ve 8. Sınıflarda dinleme, konuşma (etkileşimli konuşma, üretici konuşma), okuma, yazma kazanımlarına yer verilmiştir.

Türkçe Öğretimi Programında 5, 6,7 ve 8. Sınıflarda dinleme, konuşma, sözlü etkileşim, sözlü üretim ve yazmanın kazanımlarının tümünün yer aldığı görülmektedir.

3.2.5. Temalardaki kazanım sayıları nasıldır?

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı'nın ortaokul kademesindeki izleniler; yaş düzeyleri dikkate alınarak temalar, kazanımlar, söz varlığı, iletişimsel işlevler, bu işlevlerin altında sınıflandırılan dil ifadelerinden oluştuğu belirtilmiştir. YDO-TÖP'de ünitelerde yer verilen kazanım sayıları Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16: YDOTÖP'de Ünitelerde Yer Verilen Kazanım Sayıları

YDOTÖP'de Ünitelerde Yer Verilen Kazanım Sayıları					
	YURT İÇİ VE YURT DIŞI				YURT İÇİ
	11 Yaş A1	12 Yaş A2.1	13 Yaş A2.2	14 Yaş A2.3	Ortaokul B1
1. Tema	23	36	28	31	42
2. Tema	23	38	30	32	31
3. Tema	32	34	29	28	34
4. Tema	28	40	36	24	42
5. Tema	28	31	29	28	38
6. Tema	31	29	32	27	43
7. Tema	32	38	29	32	45
8. Tema	23	32	23	28	33
9. Tema	33	34	26	34	34
10. Tema	27	32	22	27	43
TOPLAM	280	344	284	291	385

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programında on temada toplam, 11 yaş A1 grubunda 280; 12 yaş A2.1 grubunda 344; 13 yaş A2.2 grubunda 284; 14 yaş A2.3 grubunda 291; ortaokul B1 grubunda 385 kazanım bulunmaktadır.

İngilizce Öğretim Programında yer alan ünitelerdeki kazanım sayıları Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17: İngilizce Öğretim Programında Ünitelerde Yer Verilen Kazanım Sayıları

İngilizce Öğretim Programında Ünitelerde Yer Verilen Kazanım Sayıları				
	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
1. Tema	5	5	5	6
2. Tema	5	5	5	6
3. Tema	4	7	5	6
4. Tema	6	4	8	6
5. Tema	5	5	8	8
6. Tema	5	7	6	7
7. Tema	7	5	5	8
8. Tema	7	9	6	8
9. Tema	5	7	8	8
10. Tema	5	6	7	7
TOPLAM	54	60	63	70

Ortaokul İngilizce Öğretim Programında on temada toplam, 5. sınıfta 54; 12 yaş 6. sınıfta 60; 7. Sınıfta 63; 8. Sınıfta 70 kazanım bulunmaktadır.

Örnek olarak İngilizce Öğretim Programında 5. Sınıf 1. Tema ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı 11 yaş grubu A1 1.Tema kazanımlarına bakıldığında İngilizce Öğretim Programında 5. Sınıf 1. Temada şu kazanımlara yer verilmiştir:

Dinleme

E5.1.L1. Öğrenciler basit kişisel bilgileri anlayabileceklerdir.

Konuşma

E5.1.S1. Öğrenciler kendilerini tanıtabilecek ve diğer insanlarla tanışabileceklerdir.

E5.1.S2. Öğrenciler basit kişisel bilgi alışverişinde bulunabileceklerdir.

Okuma

E5.1.R1. Öğrenciler, kişisel bilgilerle ilgili resimli hikayeleri, sohbetleri ve çizgi filmleri okuyabilecek ve anlayabileceklerdir.

E5.1.R2. Öğrenciler derslerinin zaman çizelgesini okuyabilecek ve anlayabileceklerdir.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı 11 yaş grubu A1 1. Temada şu kazanımlara yer verilmiştir:

Dinleme/ İzleme

- A1.D.1. Alfabedeki harflerin karşılığı olan sesleri ayırt eder.
- A1.D.2. Selamlaşma, tanışma ve vedalaşmayla ilgili temel kalıp ifadeleri tanır.
- A1.D.12. Basit kişisel tanıtım içeren konuşmaları anlar.
- A1.D.27. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.
- A1.D.36. Sayısal ifadeleri tanır.

Sözlü Etkileşim

- 1.SE.1. Selamlaşma, tanışma ve vedalaşmayla ilgili temel kalıp ifadeleri kullanır.
- A1.SE.5. Konuşmalarda temel soru ifadelerini kullanır.
- A1.SE.20. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren diyaloglar kurar.
- A1.SE.16. Diyaloglarında temel sayısal ifadeleri kullanır.
- A1.SE.7. Konuşmalarda kendisiyle ilgili temel sorulara cevap verir.

Sözlü Üretim

- 1.SÜ.1. Alfabedeki harfleri sesletir.
- A1.SÜ.4. Kendisini/ailesini/bir başkasını basit cümlelerle tanıtır.
- A1.SÜ.11. Konuşmalarında temel sayısal ifadeleri kullanır.

Okuma

- A1.O.1. Alfabedeki harfleri tanır.
- A1.O.2. Selamlaşma, tanışma ve vedalaşmayla ilgili sözcük ve kalıp ifadeleri tanır.
- A1.O.8. Temel kişisel bilgileri belirler.
- A1.O.7. Temel soru kalıplarına yönelik bilgileri belirler.
- A1.O.5. Sayısal ifadeleri tanır.

Yazma

- A1.Y.1. Alfabedeki harfleri doğru biçimde yazar.
- A1.Y.4. Dinlediği sözcük ve basit cümleleri yazar.
- A1.Y.21. Kendisini/ailesini/bir başkasını basit cümlelerle tanıtır.
- A1.Y.6. Yazılarında sayıları harf ve rakamla ifade eder.
- A1.Y.10. Temel kişisel bilgiler içeren formları doldurur.

- Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'nın yurt dışı uygulamalarında ortaokul A1 düzeyinin tekrarıyla başlayıp A2.1, A2.2 ve A2.3 şeklinde aşamalı biçimde yapılandırılmıştır. İngilizce Öğretim Programında **5. Ve 6. Sınıflarda A1** düzeyi İngilizce verilirken; **7. Ve 8. Sınıflarda A2** düzeyinde İngilizce öğretilmektedir.
- Bu durum Programlara göre yabancı dil olarak **Türkçe A1 düzeyi 1. Sınıfta** öğretilmeye başlanırken, İngilizce A1 düzeyi 2. Sınıftan itibaren öğretilmeye başlanmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.
- Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programında ve İngilizce Öğretim Programında her sınıf düzeyinde onar tema bulunmaktadır. Temaların sınıf düzeylerine ve öğrenci yaş grubu özelliklerine uygun hazırlandığı düşünülmektedir.
- Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programında beş alanda kazanım listelerine yer verilirken; İngilizce Öğretim Programında kazanımlar izlenmelerinde yer verilmiştir.
- Kazanım listelerine yer verilmesinin, hangi düzeyde hangi kazanımların verildiğini toplu bir şekilde görülebilmesi nedeniyle önemli olduğu düşünülmektedir.
- İngilizce Öğretim Programında 5. Sınıfta yalnızca dinleme, konuşma ve okuma kazanımlarına yer verilirken; 6, 7 ve 8. Sınıflarda dinleme, konuşma (etkileşimli konuşma, üretici konuşma), okuma, yazma kazanımlarına yer verilmiştir.
- Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programında 5, 6, 7 ve 8. Sınıflarda dinleme, konuşma, sözlü etkileşim, sözlü üretim ve yazmanın kazanımlarının tümünün yer aldığı görülmektedir.
- OBM (2020)'ye göre okuma, yazma, dinleme, konuşma ve etkileşim alanlarında A1 öncesinden C2'ye kadar yeterlilikler tanımlanmıştır. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programının CEFR (2020)'e uygun hazırlandığı görülmüştür.
- 5. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programında on temada toplam, 11 yaş A1 grubunda 280; 12 yaş A2.1 grubunda 344; 13 yaş A2.2 grubunda 284; 14 yaş A2.3 grubunda 291; ortaokul B1 grubunda 385 kazanım bulunmaktadır.
- Ortaokul İngilizce Öğretim Programında on temada toplam, 5. sınıfta 54; 12 yaş 6. sınıfta 60; 7. Sınıfta 63; 8. Sınıfta 70 kazanım bulunmaktadır.
- İki program karşılaştırıldığında Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programının temalara göre kazanım sayılarının çok yoğun olduğu görülmüştür.
- Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimindeki temalarda yer alan kazanımların yoğun olması ders saatinin fazla olduğu okullarda sorun olmayabilir; ancak "Seçmeli Yabancı Dil Olarak Türkçe" dersini haftada 2-3 saat gören bir öğrenci için ağır olacağı söylenebilir.

3.3 MEB Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programının Kazanımlar Açısından İncelenmesi

Toplumlar yüz yıllardır kendi dillerini başka milletlere öğretme gayretindedir. Dilini dünyada saygın bir yerde konumlandırmak, toplumlar arasında siyasi, ekonomik, diplomatik ve toplumsal birçok ilişkiyi geliştirmektedir. Ayrıca bir dili öğretmek kültürü de yaymak, dünyada etkin bir konuma gelmek anlamına da gelmektedir.

İnsanlar ekonomik, siyasi ve dini nedenlerle başka dilleri öğrenme çabasına girişmişler veya kendi dillerini yayma gayreti taşımışlardır. Toplumların dil öğretimi etkili, başarılı ve sürekli bir şekilde gerçekleştirmek için programlara, yöntemlere, materyallere ihtiyacı olmuştur. Türkçe dünyanın birçok yerinde anadil ve resmi dil olma özelliği taşır, başka bir deyişle en çok konuşulan beşinci dildir (Akalin 2005, 1). Bu bağlamda düşünüldüğünde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili etkili programlara, yöntemlere ve araç ve gerece ihtiyaç bulunmaktadır.

Bazı toplumlar dil öğretim ihtiyacına karşılık verecek programları ve araç ve gereçleri yıllar önce hazırlamıştır. Dillerini diğer toplumlara öğretmede yol almışlardır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanının kurumsal ve düzenli bir şekilde öğretilmesine yakın zamanda başlanmıştır. Türkiye’de Türkçenin bir düzen içinde öğretilmesi 1984 yılında Ankara Üniversitesi TÖMER’in kurulmasıyla başlamıştır (Biçer, 2012; Nurlu, 2019). Günümüze kadar yurt içi ve yurt dışında Türkçe öğrenmeye duyulan istek sonucu Millî Eğitim Bakanlığı, Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Enstitüsü, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Türkiye Diyanet Vakfı, Türkiye’deki çeşitli üniversitelerin bünyesinde hizmet veren Türkçe öğretim merkezleri (TÖMER’ler) gibi kurum ve kuruluşlar yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi faaliyetlerinin yürütülmesinde sorumluluk üstlenmektedir. Ayrıca yurt dışındaki yabancı üniversitelerin Türkoloji ve Doğu Dilleri bölümlerinde Türkçe öğretim faaliyetleri devam etmektedir. Buralardaki Türkçe öğretim faaliyetleri birbirinde farklı programlarla devam etmiştir. Avrupa Diller Arası Ortak Başvuru metni esas alınarak uygulanan programlar birbirinden kopuk olarak uygulanmıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde yaşanan sorunlardan biri de Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programının eksikliği ile ilgili sorun olmuştur.

2020 yılında yayımlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi programı hem yurt içinde hem de yurt dışında uygulanma hedefiyle kazanımlar ve izlenceler içeren bir program olarak ifade edilmektedir. Bu program Türkçenin yurt içinde yabancı dil olarak yurt içinde ise ikinci dil olarak öğretilmesinde önem teşkil etmektedir. Türkçeyi öğrenen kişilerin her konuda dinlediğini ve okuduğunu anlayabilecek, kendi düşüncelerini yazılı ve sözlü olarak ifade edebilecek duruma gelmelerinde program önemli bir yer tutmaktadır. Programın daha iyi anlaşılması için incelenmesi, çözümlenmesi alandaki araştırmacılar tarafından değerlendirilmesi gereklidir. Programın daha iyi anlaşılması uygulayıcıların daha verimli bir biçimde programı uygulamalarını sağlarken program geliştiricilerin de programı daha etkili bir düzeye ulaştırmada, geliştirmede ve yenilemede çeşitli dönütler almaları bağlamında önemlidir. Bu çerçevede bu çalışmada 2020 yılında yayımlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi programı kazanımları incelenecektir.

3.3.1 Program'ın Kademelere Göre Yapılandırılması

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı kazanımlardan hareketle yurt içi ve yurt dışında Türkçenin öğretimine yönelik izlenceleri içermektedir. Yurt içi ve yurt dışındaki uygulama farklılıklarından dolayı Program'daki izlenceler çeşitlendirilmiştir. Bu durumun gerekçeleri şu şekilde sıralanabilir:

1. Türkiye'de tek bir örgün eğitim sistemine, yurt dışında ise birden fazla ve farklı örgün eğitim sistemlerine hitap edilmek istenmesi
2. Yurt içinde öğrencinin ihtiyaç duyduğu eğitim kademesi için uygun dil yeterliliğine kısa sürede ulaşılmasının amaçlanması
3. Yurt içinde Türkçenin bir eğitim dili olarak öğretilmesi amaçlanırken yurt dışında yabancı dil olarak öğretilmesi
4. Türkçeyi, ana dili konuşurlarının olduğu ortamda öğrenme şartları ile bu imkâna sahip olmayan öğrencilerin öğrenme şartları arasında farklılıkların bulunması
5. Dil öğrenenlerin Türkçe öğrenme ihtiyaçlarının ve amaçlarının çeşitlilik göstermesi

Ortaöğretim kademesinde hedef kitlenin yaş ve hazırbulunuşluluk durumları dikkate alınarak bütün dil düzeylerine yönelik ayrıntılı izlenceler oluşturulmuştur. Yurt dışı ve yurt içinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi çerçevesinde asgari süreler dikkate alınarak hazırlanan izlencelerdeki ders saat sayısı tablo 17 ve 18'de gösterilmiştir.

Tablo 17: Yurt İçi Ortaöğretim Ders Planlaması

Ortaöğretim (Lise)	15 yaş ve üzeri	A1		240 saat
		A2		240 saat
		B1	B1	120 saat
			B1+	120 saat
		B2		240 saat
		C1		240 saat

Tablo 18: Yurt Dışı Ortaöğretim Ders Planlaması

Ortaöğretim (Lise)	15 yaş ve üzeri	A1		144 saat
		A2		144 saat
		B1	B1	144 saat
			B1+	144 saat
		B2		144 saat
		C1		144 saat

Örnek olarak ortaöğretim ders saatleri incelendiğinde yukarıdaki tablolarda görüldüğü gibi kazanımlar derslerin verildiği yere göre yurt içi ve yurt dışı olarak sınıflandırılmıştır. Yurt içinde her düzey için 240 saat yurt dışında ise 120 saat üzerinden izlenceler hazırlanarak planlanmıştır (TYDOÖP 2020).

Tablo 19: Kazanım Dağılım Tablosu

Dil Becerileri	Dil Düzeyleri					Becerilere göre Toplam Kazanım Sayısı
	A1	A2	B1	B2	C1	
Dinleme/İzleme	46	63	64	46	45	264
Sözlü Etkileşim	35	45	47	45	38	210
Sözlü Üretim	31	48	51	49	43	222
Okuma	51	66	71	78	54	302
Yazma	52	74	66	66	59	311
Dil Düzeylerine göre Toplam Kazanım Sayısı	215	296	299	266	239	1315

Kazanımları incelendiğinde iletişimsel dil öğretim yaklaşımına göre hazırlandığı söylenmektedir. Örneğin: “Selamlaşma, tanışma ve vedalaşmayla ilgili temel kalıp ifadeleri tanır.” kazanımında öğrencinin en temel iletişim kurma ifadelerini tanıması gerektiği ifade edilmiştir.

2020 yılında yayımlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi programı Türkçenin gerek yurt içinde gerekse yurt dışında yaygın veya örgün eğitim kurumlarında öğretilmesi amacıyla hazırlanmış ve Avrupa Diller için Ortak Başvuru Metni esas alınarak hazırlandığı ifade edilen bir programdır. 2020 yılında son hali yayımlanan Avrupa Diller için Ortak Başvuru Metnindeki değişikliklere bakmak gereklidir. Başvuru Metni incelendiğinde en göze çarpan değişiklikler dört temel beceri alanı (konuşma, yazma, okuma ve dinleme) yerine dört temel iletişim becerisinin (arabuluculuk, anlama, üretim ve etkileşim) öne çıkarılması olmuştur. Avrupa Diller için Ortak Başvuru Metni incelendiğinde “Anlama Becerileri, Üretim Becerileri, Etkileşim Becerileri, Aracılık” gibi temel sınıflandırmaya gidildiği görülmektedir.

Bu temel sınıflandırmalardan anlama becerileri sözel anlama (dinleme), okuduğunu anlama, işitsel ve görsel beceriler gibi alt başlıklara ayrılmıştır. Üretim becerileri sözlü ve yazılı üretim becerileri şeklinde sınıflandırılırken etkileşim becerileri de sözlü etkileşim, yazılı etkileşim ve çevrimiçi etkileşim şeklinde ifade edilmiş ayrıca aracılık ile ilgili yeterlilikler de Başvuru Metninde ayrıca başlık olarak incelenmiştir.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı incelendiğinde programdaki kazanımlar “Dinleme/İzleme, Sözlü Etkileşim, Sözlü Üretim, Okuma ve Yazma” şeklinde sınıflandırılmıştır. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programında, Başvuru Metninde yer alan anlama becerilerinden işitsel ve görsel becerilerle ilgili kazanımlara, etkileşim becerilerinden de yazılı etkileşim, çevrimiçi etkileşim ile ilgili kazanımlara ve aracılık ile ilgili kazanımlara ayrı bir başlıkta yer verilmediği görülmektedir.

Bu beceri alanları ile ilgili kazanımlar diğer kazanımların içerisinde verilmiştir. Örnek olarak incelediğimizde yazılı etkileşim ile ilgili kazanımlar “yazma” kazanımları içerisinde yer almaktadır. “Aldığı/almak istediği ürün/hizmetle ilgili yazışmalar yapar. (B1 Yazma)” “Resmî veya özel yazışmalardaki sözcük ve kalıp ifadeleri belirler. (B2 Okuma)” kazanımı okuma kazanımları içerisinde yer almaktadır.

Başvuru Metninde “Çevrimiçi etkileşim” kazanım olarak ifade edilen kazanımlar “Sesli veya görüntülü konuşmalarda temel iletişim kalıplarını kullanır. (Sözlü Etkileşim)” kazanımında olduğu gibi sözlü etkileşim kazanımlarında, “Bilgisayar vb. teknolojik araçlardaki yönerge ve bildirimleri anlar. (A2 Okuma)” kazanımında olduğu gibi okuma kazanımlarında “E-posta iletileri yazar. (A2 Yazma)” kazanımında ise yazma kazanımları içerisinde yer verilmiştir.

Başvuru Metninde önemli görülen diğer bir husus da dil öğretiminin aynı zamanda kültür aktarım işlevi taşıması özelliğidir. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programında kültürel unsurlarla ilgili kazanımlara yer verildiği görülmektedir. “Türk kültüründeki temel beden dili unsurlarını ve bunlara eşlik eden ifade kalıplarını tanıır.” (A1-A2-B1 Dinleme) kazanımında bu görülmektedir. “Kültürel bağlamlara (gelenekler, kutlama, davet, tebrik, teşekkür, temenni, bayram, taziye, anma vb.) uygun kalıp ifadeleri kullanarak diyaloglara katılır.” (A2 Sözlü Etkileşim) “Kültürel bir öğe/gelenek veya mekân hakkında konuşmalar yapar.” (Sözlü Üretim A2-B1)

Ayrıca programda öğretim ilkelerini göz önüne alındığı ifade edilebilir. “Çevresindeki nesnelere adını sorar/söyler.” (A1 Sözlü Etkileşim) “Çevresindeki yer/mekân adlarını sorar/söyler.” (A1 Sözlü Etkileşim) kazanımları incelendiğinde yakından uzağa

öğretim ilkesine uygundur. Öğrencinin yakınında bulunan yer ve nesnelerin adlarını öğrenmesi bu ilke ile doğrudan ilişkilidir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı, özellikle yurtiçindeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında Türkçe öğretme uygulamalarının standartlaşması için önemli bir başvuru kaynağıdır. Yapılan bu çalışmada, Program'ın okul öncesi bölümünün yapılandırılması ve kazanımları incelenmiş ve elde edilen bulgulara yönelik Program'ın muhtemel diğer baskıları için bir tavsiyeler oluşturulmuştur.

Bulgular bölümünden hareketle, aşağıdaki öneriler hazırlanmıştır:

1. Yaşantı ve dille buluşma süreleri göz önünde bulundurularak, okul öncesi dönemdeki program yapısında değişikliğe gidilebilir.
2. Bir yaş grubuna farklı dil yeterlik düzeyinden katılan öğrenci olduğunda izlenecek yollar öğreticilere detaylı bir biçimde aktarılabilir.
3. Sınıf dilinde kullanılacak kalıp ifadeler zenginleştirilebilir.
4. Tüm temalar ve kazanımlar özel gereksinimleri olan öğrenciler düşünülerek onların ihtiyaçlarına yönelik ek olarak yapılandırılabilir.
5. Kazanımlar, basitten karmaşığa giden bir sırada yeniden düzenlenebilir. başlıkta verilmesi yerinde olacaktır. Kazanımların kendi içerisinde sınıflandırılması da programdan hareketle izlenice hazırlayacak öğreticilere, kitap yazarlarına ve okutmanlara yol gösterici nitelikte olacaktır. Kazanımların kendi içinde sınıflandırılmasında ya da boyutlandırılmasında Avrupa Diller için Ortak Başvuru Metnindeki sınıflandırmalardan da yararlanılabilir. Başvuru Metninde yazılı etkileşim kazanımları “Genel Yazılı Üretim-Yaratıcı Yazma-Rapor ve Makale Yazma” şeklinde boyutlara ayrılmıştır.
6. Kapsamı açıkça ifade edilmemiş kazanımlar tekrar ele alınmalı ve çalışmada örnek gösterildiği şekillerde düzenlenebilir.
7. Kazanımlar detaylandırılabilir.
8. Okuma kazanımları arasına görsel okuma becerisi eklenebilir.
9. Yazma kazanımları çalışmada önerildiği gibi genişletilebilir.
10. Avrupa Diller için Ortak Başvuru Metninden yararlanılarak hazırlanan programda kazanım başlıklarının ayrıntılı biçimde sınıflandırılmadığı görülmektedir. Tıpkı konuşma becerisi kazanımlarının “Sözlü Etkileşim” ve “Sözlü Üretim” şeklinde sınıflandırıldığı gibi yazma becerisi kazanımları da “Yazılı Üretim” ve “Yazılı Etkileşim” şeklinde sınıflandırılması gerekir. Ayrıca günümüz şartlarına uygun olarak “Çevrimiçi Etkileşim” kazanımlarının ayrı
11. Kültürel unsurlar ile ilgili kazanımların daha ayrıntılı bir şekilde ifade edilmesi, açıklanması Türkiye tarihi, coğrafyası, edebiyatı, müzikleri gibi kültürel

unsurların tanımlandığı kazanımlar yer almalıdır.

12. Kazanımların daha iyi anlaşılması ve muğlak ifadelerin yer almaması için sözcük ve özellikler fiil seçimine dikkat edilmeli, kazanımların program okurları tarafından doğru, açık seçik bir biçimde anlaşılması hedeflenmelidir. Örnek olarak “Temel soru ifadelerini tanıır.” kazanımı incelendiğinde; “tanır” ifadesi yerine “anlar, ayırt eder, bilir” gibi sözcüklerin seçimi daha uygun olacaktır. “Beden dilinden veya tonlamadan hareketle konuşmacının duygu durumunu (sınırlı, mutlu, neşeli, üzgün vb.) belirler.” Biçimindeki bir kazanımda “belirler” yerine “fark eder, anlar, hisseder” gibi ifadeler daha uygun olabilir.
13. “Sesli/görüntülü iletilerden (anons, duyuru vb.) ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.” Burada, “seçer” ifadesi yerine “ayırt eder, fark eder, anlar” sözcüklerinin seçilmesi kazanımın daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır. Yine aynı kazanımda yer alan “ihtiyaç duyduğu” ifadesi kazanımı gerçekleşmesi zor bir noktaya ulaştırır. Çünkü öğrenci bildiği sözcük ve yapıları ayırt edecektir, anlayacaktır. İhtiyaç duyduğu bilgilerden çok, anlamını bildiği sözcükleri, yapıları anlayacaktır. Özetle; kazanımlarda kullanılan sözcüklerin mantıksal açıdan da değerlendirilmesi gereklidir.
14. Programda aynı kazanımın farklı düzeylerde tekrarlandığı görülmektedir. “Basit e-posta iletileri yazar.”; yazma kazanımı hem A1 hem A2 düzeyinde yer almaktadır. Kazanımların farklı dil düzeylerinde aynen tekrar edilmesi yerine kazanımların her dil düzeyinde farklı içerik ve boyutlarla verilmesi daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Avrupa Diller için Ortak Başvuru Metnindeki yaklaşımdan örnek vermek gerekirse “Arkadaşlarına bir bilgi vermek veya bir soru sormak için kısa, çok basit bir mesaj (örneğin sms) oluşturabilir.” (A1-Yazışma) “Metin mesajı (sms), e-posta veya kısa mektuplarla bilgi alışverişi yapabilir, başkalarının sorularını yanıtlayabilir (örn. Yeni bir ürün veya faaliyet hakkında).” (A2 Yazışma) şeklinde kazanım hedefleri hazırlanabilir.
15. Önce yurt dışındaki kurum ve kuruluşlarda kullanılmak üzere Maarif Vakfı bünyesinde hazırlanmış, daha sonra ise, yurt içi örgün ve yaygın eğitimde kullanılmak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen *Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi* (PIKTES)nde kullanılması için düzenli Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca da onaylanan bu programın eleştirilerimiz doğrultusunda yeniden yapılandırılarak daha işlevsel hale getirmesinde yarar vardır.
16. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı “Seçmeli Yabancı Dil Olarak Türkçe” dersini haftada 2-3 ders olarak olacak olan yabancılar için sadeleştirilmiş bir izlençe alternatifinin hazırlanmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.
17. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı 5. Sınıf düzeyinde A1 düzeyinin tekrar edilmesi gerekli durumlarda bir seçenek olarak sunulması; başarılı öğrenciler açısından zaman kaybı olarak görülmesini ve öğrencide istek kırılmasını engelleyecektir.

Kaynakça:

Akalın, Ş. H. (2005). “Türkçenin güncel sorunları”. **Çukurova Üniversitesi Türkojoloji Araştırma Merkezi**: <http://turkoloji.cu.edu.tr/DIL%20SORUNLARI/02.php> adresinden alındı.

Biçer, N. (2012), “Hunlardan Günümüze Yabancılara Türkçe Öğretimi”, **Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi**, I,4: 107-133.

Candaş-Karababa, Z. C. (2009). “Teaching Turkish as a foreign language and problems encountered.” **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, XXXXII,2: 265-278.

CERF. (2020). **Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Council of Europe**. Strasbourg.

Kol, S. (2011). “Erken çocuklukta bilişsel gelişim ve dil gelişimi”, **Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, XXI,21: 1-21.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2013). **Okul Öncesi Eğitimi Programı**. <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf> adresinden alınmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı (2018), İngilizce Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul **2,3,4,5,6,7 ve 8. Sınıflar**), Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2020), **Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı** .<https://www.meb.gov.tr/yabanci-dil-olarak-ogretiminde-turkce-seferberligi/haber/22165/tr> adresinden alınmıştır.

NURLU, M. (2019), **Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi**, Ankara: KalemKitap,

Er, O., Biçer, N., ve Bozkırlı, K. Ç. (2012), “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların İlgili Alan Yazını Işığında Değerlendirilmesi”, **Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi**, I,2,:51-69.

Türkiye Maarif Vakfı (2020), **Türkiye Maarif Vakfı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı**. 03 01, 2021 tarihinde Türkiye Maarif Vakfı: https://www.turkiyemaarif.org/uploads/Turkcenin_Yabanci_Dil_Olarak_Ogretimi_Programi_2_Baski.pdf adresinden alındı

Ünlü, H. (2011), “Türkiye’de ve dünyada Türkçenin yabancılara öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri”, **Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi**, I,1: 108-116.

Verhelst, M., Van den Branden, K., Van den Nulft, D., & Verhallen, M. (2009). **Framework of reference for early second language acquisition. Language Policy Division, Council of Europe, Nederlandse Taalunie**. <https://rm.coe.int/framework-of-reference-for-early-second-language-acquisition/16805a2351> adresinden 20.03.2021 tarihinde alınmıştır.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008), **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Gözden geçirilmiş, geliştirilmiş 6. Baskı**, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract:

In order to meet the demand for learning Turkish, institutions and organizations such as the Ministry of National Education, Turkish Maarif Foundation, Yunus Emre Institute, Presidency for Turks Abroad and Related Communities, Turkey Diyanet Foundation and Turkish teaching centers (TÖMER) within universities assume responsibility and continue the education in these places until 2020. It is seen that the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) is taken as the basis. In 2018, the Turkish Maarif Foundation started the preparation of a program for teaching Turkish as a foreign language to be used in teaching Turkish in schools abroad, and this program was published in 2020. Experts in the fields of Turkish education, English-French teaching, educational psychology, curriculum development, pre-school education, measurement and evaluation, classroom teaching and behavioral sciences organizational culture took part in the preparation of the program. With the Maarif Foundation Program for Teaching Turkish as a Foreign Language, the lack of programs in teaching Turkish abroad was eliminated, and with the preparation of the Ministry of National Education Program for Teaching Turkish as a Foreign Language, it was aimed to eliminate the lack of programs in formal education institutions in the country.

The Ministry of National Education has tried to fill the gap in this field with the program prepared by the Turkish Maarif Foundation based on the Common European Framework of Reference for Languages. The Program was first prepared within the body of the Maarif Foundation to be used in institutions and organizations abroad. Later, it was organized to be used in national formal and non-formal education within the scope of the *Project on Promoting Intergration of Syrian Kids into the Turkish Education System (PICTES)* carried out by the Ministry of National Education with the cooperation protocol of the Maarif Foundation and the Ministry of National Education and was approved by the Ministry of Education Board of Education. Within the scope of this study, first, the structuring and objectives of the Program at the preschool level were examined comparatively by taking into account the Common European Framework of Reference for Languages, the Dutch Language Association - Reference Framework for Early Second Language Acquisition and the Ministry of National Education Preschool Education Program. Second, it was aimed to reveal the similarities and differences between the Turkish as a Foreign Language Program and the Ministry of National Education English Language Teaching Curriculum (2018) at primary and secondary school level (2, 3, 4, 5, 6, 7 and 8th grades). Third, in the program, the objectives prepared by making use of the Common European Framework of Reference for Languages and the syllabuses for the implementation of the objectives were examined according to the levels of pre-school, primary school, secondary school and secondary education, and the objectives were prepared according to the levels of A1- A2- B1- B2- C1. In addition to whether cultural elements are included in these objectives and whether they are structured in accordance with the teaching principles, the lack of classification of achievements was drawn by comparing the objectives with the Common European Framework of Reference for Languages. In this qualitative research consisting of three parts, document analysis method was used. According to the findings, constructive suggestions were presented in order to improve the Program and increase its effectiveness.

Some of the highlighted results and suggestions are given below:

1. Considering the experience and the time of meeting with the language, the structure of the program in the pre-school period can be changed.
2. When there are students from different language proficiency levels in an age group, the ways to be followed can be explained to the instructors in detail.
3. Pattern expressions to be used in the classroom language can be enriched.
4. All themes and acquisitions can be structured in addition to the needs of students with special needs.
5. The achievements can be rearranged in order from simple to complex.
6. Objectives whose scope is not clearly stated should be reconsidered and can be arranged in the ways shown as examples in the study.
7. The objectives can be detailed.
8. Visual reading skills can be added to the reading objectives.
9. Writing objectives can be expanded as suggested in the study.
10. Expressing and explaining the objectives related to cultural elements in more detail acquisitions in which cultural elements such as Turkey's history, geography, literature, and music are defined should be included.
11. In order to better understand the outcomes and avoid ambiguous expressions, attention should be paid to the choice of words and verbs, and it should be aimed to understand the objectives accurately and clearly by the program readers.
12. Programme for Teaching Turkish as a Foreign Language, presenting the A1 level as an option in cases where it is necessary to repeat the 5th grade level; It will prevent it from being seen as a waste of time for successful students and will prevent the student from breaking the desire.